

นายก ต.สลักไถ่

ส่งเสริม**เด็กนอกระบบ**

ให้มีทักษะอาชีพ
เพื่อช่วยเหลือตนเองได้

มานพ แสงดำ
นายกอบต.สลักไถ่ จ.สุรินทร์

อบต.สลักไถ่ อ.เมือง จ.สุรินทร์ หนึ่งในหน่วยงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นหนึ่งในเครือข่ายของมูลนิธิสยามกัมมาจล ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) ในด้านการพัฒนาเด็กเยาวชนมาเป็นระยะเวลายาวนานกว่า 5 ปี โดยมี **“มานพ แสงคำ”** นายกองดีการบริหารส่วนตำบล เป็นหัวหน้าในการนำทีม พยาบาลทั้งในระบบและนอกระบบให้ได้รับการพัฒนาศักยภาพทั้งด้านภายในและภายนอกมาโดยตลอด ล่าสุดให้ความไว้วางใจ **ค่ายพัฒนาศักยภาพและสร้างเครือข่ายเยาวชนทั้งในและนอกระบบการศึกษา 25 อบต. จังหวัดสุรินทร์ (ภายใต้การดำเนินโครงการพัฒนาเยาวชนในชุมชนท้องถิ่น 4 ภาค)** ที่จัดขึ้นในระหว่าง วันที่ 1-21 ตุลาคม 2562 ณ หน่วยอนุรักษ์และจัดการต้นน้ำห้วยสามสบ ต.ศรีสะเกษ อ.นาน้อย จ.น่าน สนับสนุนโดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น , กสศ. , สถาบัน ยุวโพธิชน , สกสว. , ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด(มหาชน) , มูลนิธิสยามกัมมาจล

โดยอบต.สลักไถ่ ได้ส่งเยาวชนนอกระบบ จำนวน 4 คน ได้แก่ ธวัชชัย ขอชัย (สอง) , อนิรุต สำราญกาย (ปี) , หาญพล เทียงตรง (แบงค์) และ กรวิชัย การกระสัง (เบ็ค) เข้าร่วมในการพัฒนาตนเอง ภายใต้โครงการที่อบต.สลักไถ่ให้การสนับสนุนอีกชั้นหนึ่งคือ **“โครงการฝึกทักษะอาชีพซ่อมรถจักรยานยนต์**

เด็กนอกระบบและในระบบ หมู่ที่ 1 , 3 , 11 , 13 ตำบลสลักไถ่” วันนี้ได้มีโอกาสร่วมพูดคุยกับนายกฯ ต.สลักไถ่ถึงแนวคิดและการมองเห็นความสำคัญในการพัฒนาเยาวชนนอกระบบเป็นเพราะอะไร

นายกฯมานพ ได้เกริ่นถึงที่มาในการพัฒนาเยาวชนนอกระบบครั้งนี้ว่า.. “เป็นเพราะในบทบาทของท้องถิ่น เรามีหน้าที่ในการส่งเสริมสนับสนุนเด็กและเยาวชนเพื่อให้เขาได้เรียนรู้ พัฒนาตัวเอง ให้เขาได้มีศักยภาพ **สำหรับค่ายนี้ เราได้ส่งเด็กนอกระบบ เด็กที่ออกจากการเรียนกลางคัน เข้ามาอบรม เราคิดว่าเด็กกลุ่มนี้ สังคมไม่ได้ดูแลเขา ทั้งเขา ทั้งที่เขาเป็นคนมีศักยภาพ ถ้าเราได้ส่งเขาได้มาเรียนรู้ คิดว่าเขาสามารถค้นหาตัวเองเจอ คิดว่าศักยภาพภายในตัวเขาสามารถทำให้เขาพัฒนาตัวเองได้ดีขึ้น**

เราหวังว่าเด็กเยาวชนกลุ่มนี้จะกลับไปในตำบลสลักไถ่ เราคงจะจัดค่าย รวบรวมกลุ่มเพื่อนๆ ของเขาให้เขาได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้และปรับแนวทางจากตัวเองๆ ที่เขามาที่นี้

เด็กที่ส่งมามี 4 คน อายุประมาณ 16 – 18 ปี เป็นเด็กคนละหมู่บ้าน เราคาดหวังว่าเด็กที่ส่งมาในครั้งนี้จะเป็นตัวแทน เป็นตัวอย่างให้กับน้องๆ เด็กเยาวชนคนอื่นๆ ที่ไม่ได้มา แล้วเราหวังว่าเด็กเยาวชนกลุ่มนี้จะกลับไปในตำบลสลักได เราคงจะจัดค่าย รวบรวมกลุ่มเพื่อน ๆ ของเขาให้เขาได้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้และปรับแนวทางจากตัวน้องๆ ที่เขามาที่นี่”

สำหรับเรื่องของการสนับสนุนจากอบต.นั้น นายกฯ บอกว่าไม่ต้องเป็นห่วง เพราะเป็นหน้าที่อยู่แล้ว “ในเรื่องของ อบต.เรา ในบทบาทท้องถิ่น เรามีหน้าที่ในการส่งเสริมสนับสนุนอยู่แล้ว เป็นภารกิจ เป็นหน้าที่ ในการส่งเสริมเรื่องของการพัฒนาเด็กและเยาวชน ซึ่งในข้อบัญญัติของเรา เราก็จัดงบประมาณส่วนนี้ไว้ ให้เขาได้พัฒนาได้ตลอดเวลาครับ”

ถ้าเราได้ชี้แนะแนวทาง ให้กระบวนการ ให้เขาได้เรียนรู้ที่เขาสัมผัสได้จากตัวเขาเองแล้ว ผมคิดว่าเด็กกลุ่มนี้จะมีศักยภาพและสามารถช่วยเหลือตนเองได้ในอนาคต

สำหรับสถานการณ์เด็กของเด็คนอกระบบในตำบลสลักไดในปัจจุบัน นายกฯ เล่าให้ฟังต่อว่าทุกวันนี้สถานการณ์ด้านแยะ ๆ ก็มีเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ.. “เราคิดว่ามีเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ประจวบกับสังคมยังไม่มีองค์ความรู้ในการที่จะไปดูแลพัฒนาศักยภาพของเขา ทั้งในตัวของเขาเอง ตัวผู้ปกครอง ครอบครัว พี่น้องในชุมชนเอง ไม่มีองค์ความรู้มากเพียงพอ ก็จะเป็นการโทษเด็กมากกว่า แต่จริงๆ แล้วเมื่อเข้าไปสัมผัสแล้ว เด็กพวกนี้ กลุ่มนี้ มีศักยภาพ มีความเป็นตัวตนของเขาค่อนข้างสูง ถ้าเราได้ชี้แนะแนวทาง ให้กระบวนการ ให้เขาได้เรียนรู้ที่เขาสัมผัสได้จากตัวเขาเองแล้ว ผมคิดว่าเด็กกลุ่มนี้จะมีศักยภาพและสามารถช่วยเหลือตนเองได้ในอนาคต”

สถานการณ์เด็คนอกระบบรุนแรงแค่ไหนนั้น นายกฯ เล่าต่อว่าตามที่เราเห็นเป็นข้อมูล เด็กเรียนสัก ม.2 แล้วออกกลางคันก็มี จะจบ ม.3 แล้วออกกลางคันก็มี ขึ้น ม.4 สักพักแล้วออกก็มี.. “ก็มีทั้งหญิงและชาย อาจจะไปเกี่ยวกับสภาพครอบครัวด้วย สภาพเศรษฐกิจด้วย จริงๆ ลึกๆ เราอาจจะมองเรื่องของระบบการศึกษาด้วยที่อาจจะมีผลกระทบที่让孩子ได้ออกเรียนกลางคัน ถ้าคิดเป็นเปอร์เซ็นต์ ผมคิดว่าในหมู่บ้านหนึ่งๆ ก็จะมีสัก 2 – 3 คน ถ้าเปรียบเป็นเปอร์เซ็นต์ ก็ประมาณ 2 – 3 % เด็คนอกระบบทั้งตำบลก่อนที่เราเข้าค่ายกัน มีเด็กรวมกันได้สัก 10 คน หมู่บ้านละ 2 – 3 คน”

พจนายกฯ มองเห็นปัญหา ที่มีเยาวชนออกนอกกระบวน เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก และเมื่อลงไปทำข้อมูลตามหมู่บ้านได้มองเห็นตัวเด็กจริงๆ จึงได้นำเรื่องนี้ไปหาหรือผู้ปกครอง โดยเสนอให้พามาเข้าค่าย 21 วัน แต่เนื่องจากยังไม่เข้าใจ กระบวนการค่ายจึงปฏิเสธไปเป็นจำนวนมาก “พอเรานำเรื่องไปเสนอผู้ปกครอง ไปเสนอกับตัวเด็กจริงๆ เด็กอาสาสมัคร แต่อาจจะด้วยผู้ปกครองไม่เข้าใจ คิดว่ามาทำไมตั้ง 21 วัน ซึ่งจริงๆ ถ้าเราได้พูดทำความเข้าใจกันแล้ว ถ้าผู้ปกครองเห็นความสำคัญ เห็นความตั้งใจของเรา หรือเห็นเนื้อหาที่ทางมูลนิธิสยามกัมมาจลได้สนับสนุน ได้ส่งเสริม ได้ลงทุนงบประมาณ กระบวนการต่างๆ ผมคิดว่าผู้ปกครองพ่อแม่คงจะมีความเข้าใจมากขึ้น อาจจะรวมถึงผู้นำชุมชน ถ้ารู้ถึงความตั้งใจ รู้กระบวนการ อาจจะช่วยเหลือเรา สื่อสารกับผู้ปกครอง คุณพ่อคุณแม่ได้ ให้เห็นถึงประโยชน์ที่ทางโครงการมอบให้ครับ”

นายกฯ มานพ บอกถึงเหตุผลว่าทำไมตนจึงผลักดันให้เยาวชน ๆ เหล่านี้ มาร่วมค่าย 21 วัน เพราะก่อนหน้านี้ เคยส่งเด็ก เยาวชน ในตำบลมาร่วมค่าย ลักษณะแบบนี้มาแล้ว และเคยเห็นกระบวนการอบรมมาก่อน จึงเกิดความมั่นใจเป็นอย่างมากนั่นเอง “ผมมีความมั่นใจว่าทางมูลนิธิสยามกัมมาจลกับสถาบันยุวโพธิชนที่ผมได้ร่วมโครงการกับ 2 หน่วยงานนี้เป็นเวลา 5 ปีมาแล้ว **สิ่งที่ผมมีความมั่นใจคือทางหน่วยงานพยายามที่จะให้เราได้มี**

กระบวนการเรียนรู้ ฝึกทั้งเรื่องของจิตใจ ฝึกทั้งเรื่องของการจัดการและการเรียนรู้ และการสัมผัส การลงมือทำ ทำให้เราเรียนรู้ได้ด้วยตัวเอง เกิดการเปลี่ยนแปลงจากภายใน...

ให้เด็กฝึกทักษะจิตใจ ทักษะกระบวนการคิด การจัดการความรู้ และให้เด็กลงมือทำ ผมคิดว่า การเปลี่ยนแปลงในตัวเขา ทำให้ฝังอยู่ในตัวเขา

สิ่งนี้ทำให้ทางผมเองมีความมั่นใจว่า ถ้าเด็กเยาวชนของพวกเรามาเรียนรู้กับทางมูลนิธิสยามกัมมาจล และทางสถาบันยุวโพธิชนนี้ ถ้าให้ใจเด็ก **ให้เด็กฝึกทักษะจิตใจ ทักษะกระบวนการคิด การจัดการความรู้ และให้เด็กลงมือทำ ผมคิดว่า การเปลี่ยนแปลงในตัวเขา ทำให้ฝังอยู่ในตัวเขา** ผมคิดว่าสิ่งนี้ละ ที่ทำให้เราเกิดความเชื่อมั่นและมีความมั่นใจว่ามูลนิธิฯ และสถาบัน

ยูวโพธิชนสามารถที่จะนำพาพัฒนาทำให้เด็กเยาวชนของเราเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีได้ และในเบื้องต้นในการสนับสนุนของท้องถิ่น และตามสิ่งที่เราได้คาดหวัง เมื่อเด็กได้พัฒนาในเรื่องของจิตใจที่มีความเข้มแข็ง รู้จักความผิดชอบชั่วดีแล้ว ทำให้เขาทำงานร่วมกับคนอื่นได้ รู้จักตัวเองมากขึ้น และมีการจัดการความรู้แล้ว สิ่งที่เราจะส่งเสริมสนับสนุนต่อคงเป็นเรื่องทักษะชีวิตที่เป็นเรื่องของอาชีพที่เขาชอบสิ่งไหน เขาถนัดจะเรียนรู้สิ่งไหน นั่นคือสิ่งที่เราจะเสริมต่อจากทางมูลนิธิสยามกัมมาจลและสถาบันยูวโพธิชนครับ”

สิ่งที่เราจะส่งเสริมสนับสนุนต่อคงเป็นเรื่องทักษะชีวิตที่เป็นเรื่องของอาชีพที่เขาชอบสิ่งไหน เขาถนัดจะเรียนรู้สิ่งไหน

สำหรับการสนับสนุนเบื้องต้นที่จะสร้างความต่อเนื่องและยั่งยืนให้เกิดแก่เยาวชนนั้น นายกฯ เสริมว่า.. “ในส่วนของบทบาทของท้องถิ่น เราก็สนับสนุนในส่วนของงบประมาณตามข้อบัญญัติ พัฒนาทั้งเรื่องอาชีพ พัฒนาทั้ง

เรื่องของศักยภาพ ถ้าเด็กชอบอะไรก็ส่งไปอบรมต่อยอดในเรื่องนั้นเป็นต้น เป้าหมายที่คาดหวังคือเด็ก เมื่อมีความรู้แล้วเขาต้องมีทักษะอาชีพเพื่อช่วยเหลือตัวเองได้ ช่วยเหลือครอบครัวได้ ถ้าเขาคิดว่าเมื่อเขาช่วยเหลือตัวเองได้ ช่วยเหลือครอบครัวได้ ในอนาคตถ้าเขาเป็นคนที่ถูกฝึกมาดีแล้ว คิดว่าเขาสามารถช่วยเหลือชุมชน ช่วยเหลือสังคมได้ครับ”

สำหรับเด็กนอกระบบในตำบลสลักไผ่สถานการณรุนแรงถึงขนาดสร้างความเดือนร้อนให้กับชุมชนหรือไม่ นายกฯ กล่าวว่า “โดยมวลรวม เด็กพวกนี้จริงๆ ก็ไม่ได้สร้างความเดือดร้อนให้ชุมชนเท่าไร แต่เรายังมองไม่เห็นอนาคตของเขา ซึ่งเขาเป็นเด็กเยาวชน ผมถือว่าเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่จะถูกพัฒนาในอนาคต ถ้าเราไม่ได้ฝึกเขา ไม่ส่งเสริมการเรียนรู้ให้เขา ผมคิดว่าปัญหาในอนาคตอาจจะรุนแรงขึ้น เพราะเขาจะไม่มีอาชีพที่มั่นคง ลูกหลานที่เกิดมาต่อจากพวกเขา ที่เขาเป็นพ่อเป็นแม่ เมื่อเขาไม่สามารถมีองค์ความรู้ในการเลี้ยงดูลูกหลานของเขาแล้ว ผมคิดว่าปัญหาภาระก็จะหนักยิ่งกว่านี้อีก

และตัวปัญหาเด็กเยาวชนในตำบลสลักไผ่ ผมคิดว่าจะเป็นลักษณะของผู้ปกครองรู้สึกไร้ค่า อาจจะช่วยผู้ปกครองเองขาดองค์ความรู้ในการเลี้ยงดูทักษะความเป็นพ่อแม่ด้วย เด็กอาจจะสร้างความไร้ค่า เช่น มอเตอร์ไซด์

เสียงดังบ้าง ตั้งกลุ่มเป็นก๊วน กินเหล้าบ้าง อย่างนี้เป็นต้น อาจจะไม่รุนแรง ถึงขนาดมีแก๊งสร้างความปลอดภัยให้กับชุมชน แต่ในอนาคตก็อาจจะไม่แน่เหมือนกัน ถ้าเขารวมกลุ่มได้มากขึ้น ชาติวุฒิมหาจะอะไรต่าง ๆ ผมคิดว่าสิ่งที่มันสะสมหมักหมมเล็ก ๆ น้อย ๆ นี้ ผมคิดว่ามันอาจจะจะเป็นความปลอดภัยในอนาคตก็ได้ถ้าเราไม่สร้างกระบวนการหรือให้การพัฒนาในตัวเด็กให้เขาได้คิดเองได้ อันนี้ก็เป็นอย่างกังวลครับ”

สำหรับเด็กที่ออกเรียนกลางคัน หรือเด็กนอกระบบ ปัจจัยสำคัญที่ทำให้มีจำนวนมากขึ้น นายกฯ คิดว่าระบบการศึกษามีส่วนสำคัญ.. “ผมอาจจะมองในระบบของการศึกษาของเราก่อนนะครับ ว่าระบบการศึกษาไม่ได้สอนให้คนคิดเป็น อาจจะต้องบังคับให้เรียน ให้เรียนอย่างเดียว ไม่โค้ชเด็กได้ เรียนรู้และนำความรู้ที่ได้ไปลงมือปฏิบัติลงมือทำ หรือที่เรียกว่าการเรียนรู้จากการลงมือทำไม่ค่อยเห็นในระบบการศึกษาไทยในสมัยปัจจุบัน และวิชาเรียนก็มาก วิชาชีวิตที่ถูกใช้ในชีวิตประจำวันน้อยเกินไป เน้นวิชาการ เน้นการสอบ เน้นการท่องจำต่าง ๆ ตั้งแต่ระดับประถมถึงมหาวิทยาลัย สอบแล้วก็ลืมหมด ไม่ได้ใช้ประโยชน์...”

ในส่วนมุมมองของผมเองคิดว่าเด็กอาจจะเบื่อหน่ายกับตำราเรียนมากเกินไป และอาจจะทำให้เขาคิดว่าเรียนไปก็ไม่ได้ใช้ประโยชน์ในวิชาที่เรียนปัจจุบัน

ระบบการศึกษาไม่ได้สอนให้คนคิดเป็น อาจจะต้องบังคับให้เรียน ให้เรียนอย่างเดียว ไม่โค้ชเด็กได้ เรียนรู้และนำความรู้ที่ได้ไปลงมือปฏิบัติลงมือทำ

ส่วนในมุมมองที่อยากจะสื่อกับเด็ก ก็อยากให้เด็กมีความอดทนที่จะเรียนรู้ และอาจจะต้องชวนเขาเองบ้าง และนำสิ่งที่เรียนรู้กลับมาใช้ลงมือทำที่บ้าน ให้เกิดการเรียนรู้เอง ถ้าเราจะรอแต่โรงเรียน เมื่อไหร่โรงเรียนพาทำ เมื่อไหร่ใครพาทำอาจจะเป็นไปได้ นอกจากตัวเรา เด็กเยาวชนเรียนรู้แล้วเห็นประโยชน์แล้วก็มาลองผิดลองถูกที่บ้าน ช่วยงานพ่อแม่ที่บ้าน ชุมชนอะไรช่วยได้ก็ช่วย เหมือนเอาความรู้มาลองปรับใช้ดู คิดว่ามันน่าจะเกิดประโยชน์มากกว่าที่เราเรียนแล้วเรารอแต่โรงเรียนพาทำ เราลองมาคิดช่วยชุมชน มาคิดช่วยครอบครัวของเรา อย่างนี้เป็นต้น เหมือนเอาความรู้มาฝึก มาเป็นทักษะ การใช้ประโยชน์จากองค์ความรู้ อย่างนี้เป็นต้น อาจจะต้องให้กำลังใจเด็ก ว่าเด็กต้องอดทนและอดกลั้นในสังคมปัจจุบันที่มีการเรียนอย่างนี้นะครับ”

สำหรับเด็กนอกระบบที่ทุกวันนี้มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น และเด็กนอกระบบบางส่วนก็สามารถหาเลี้ยงชีพได้ด้วยตนเอง แต่คำถามสำคัญคือความรู้ ทักษะ ความสามารถของเด็กนอกระบบเหล่านี้ เพียงพอต่อการใช้ชีวิตในปัจจุบันหรือไม่ นายกษ ได้ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นนี้ได้อย่างน่าสนใจ "...ถ้าเด็ก ออกกลางคันแล้วมั่นใจว่าหาเงินจากการทำงานที่เราไปรับจ้าง **ส่วนตัวผมคิดว่ายังไม่เพียงพอ เพราะว่าทักษะฝีมือของตัวน้องๆ เองยังไม่เพียงพอ ผมคิดว่าต้องไปเสริมทักษะทั้งเรื่องของการคิดอย่างเป็นระบบ แล้วก็จิตใจที่มีความหนักแน่น มีความอดทน หรือคุณธรรมจริยธรรมต้องเสริมสร้างเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ** และทักษะ การเรียนรู้ต่าง ๆ ต้องเพิ่มให้กับน้องๆ เหล่านี้ เมื่อเขามีทักษะเหล่านี้แล้ว จิตใจได้ การจัดการความรู้ได้ ความคิดได้ หลักคิด หลักการทำงานเบื้องต้นได้ **ผมคิดว่าเมื่อเขาไปเรียนรู้อาชีพที่เขาชอบ เขาก็เอาหลักการนี้ไปเสริมทักษะนั้นให้มีความชำนาญ เชี่ยวชาญ**

ต้องไปเสริมทักษะการคิดอย่างเป็นระบบ จิตใจที่มีความหนักแน่น มีความอดทน คุณธรรม จริยธรรมต้องเสริมสร้างเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ

มากขึ้น เหมือนการพัฒนาฝีมือแรงงาน จะพูดอย่างนี้ก็ได้อีก เขาจะนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ผมว่าถ้าเพิ่มหลักการนี้เข้าไป ผมคิดว่าเขาอยู่ได้"

แนวคิดในการพัฒนาเยาวชนนอกระบบของตำบลสลักได ที่นำโดย นายกษ มาณพ แสงดำ นั้นน่ายกย่อง เพราะนอกจากจะกลายเป็นตัวอย่างที่คาดว่าจะมองเห็นเป็นรูปธรรมในอนาคตแล้ว ยังเป็นการพัฒนาทรัพยากรที่สำคัญที่สุดคือ **"คน"** ให้กลายเป็นพลังของครอบครัว ชุมชน ต่อไป โดยใช้พลังจากกระบวนการค่าย 21 วัน ที่ได้กระตุ้นกระตุ้นให้เยาวชนเหล่านี้ ได้ค้นหาคักยภาพความเป็น "ตัวตน" ด้านดี เก่ง ของตัวเองออกมา และนำคุณค่า คักยภาพที่ค้นพบนั้นไปพัฒนาตนเอง ช่วยเหลือครอบครัว และเกื้อกูลชุมชนได้ต่อไป

ซึ่งเด็กเหล่านี้จะทำได้จริงในอนาคต ต้องมี "เรา" (อบต., พ่อ แม่ ผู้ปกครอง, ชุมชน , สังคม) ที่มีความเชื่อมั่นกับการเปลี่ยนแปลงนี้และช่วยกันโอบอุ้มพวกเขาให้ไปถึงฝั่งฝัน หลังจากที่เด็ก เยาวชนเหล่านี้ กลับจากค่าย 21 วัน ก็ยังไม่หยุดที่จะต้องพัฒนาต่อ โดยมี "เรา" คอยประคองนั่นเอง ในที่สุดความกังวลว่าเด็กนอกระบบเหล่านี้ จะสร้างอนาคตที่ย่ำแย่ให้แก่ครอบครัว ชุมชน ก็จะหมดไป ตำบลสลักไดก็จะสดใสแน่นอน #